

"Cum historia pro securitate!"

**SZEMERE BERTALAN
MAGYAR RENDVÉDELMI-TÖRTÉNELMI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG**

✉ : H-1037 Budapest, Haránt utca 12.

☎ : (+36/06-1) 250-6199 ; @ : paradi.jozsef@gmail.com

Web: <http://www.szbmrtt.atw.hu>

A körlevelek megtalálhatók a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történelmi Tudományos Társaság honlapján

Tárgy: *Folyóiratszám ismertetés*

**KÖRLEVÉL
(2018-321)**

Tisztelt Tagtársaim, Kedves Szimpatizánsok!
Ezúton tájékoztatlak Benneteket arról, hogy a *Honvédségi Szemle* HU-ISSN 1216-7436. CXLVI. évfolyam (2018) 4. száma megjelent.

A szám hat rovatában (I. Haderőszervezés és fejlesztés, II. Nemzetközi tevékenység, III. Vezetés, felkészítés, IV. Logisztika, V. Hadtörténelem, VI. Szemle) 12 szerző tollából — közülük egy fő az MTA rendes tagja, egy fő DSc., egy fő Ph.D., kettő fő pedig jogászdoktor — 12 tanulmány jelent meg. Valamennyi szerző a Magyar Honvédség aktív, illetve nyugállományú hivatásos tagja őrmestertől vezérezredesig terjedő rendfokozattal, illetve egy fő tartalékos alezredes. A tanulmányok mellett a szám 12 nemzetközi katonai hírt és egy haditechnikai eszköz magyar történetét bemutató cikket is tartalmaz. Ezen kívül tudományos társaságunk tagjának dr. BODA József habil.doc. Ph.D. nyá. nb.vörgy-nek a szerzőségével recenziót is közölt a lap.

A szám a megszokott B/5-ös méretben, kartonált kötéssel jelent meg. A borítóján pedig, nemzeti színeinket alkalmazva — melyen a zöld szín a meghatározó — ábrázolják a Magyar Honvédség (az első borítón) és a Zrínyi Kiadó (a hátsó borítón) jelképeit.

Látszik, hogy a szerkesztőség igyekszik takarékosan bánni a terjedelemmel, mivel minden szabad felületet hasznos információk elhelyezésével tölt fel. Az első borító belső oldalán kapott helyet a szerkesztőbizottság és a tanácsadó testület tagjainak a jegyzéke. A 12 fős szerkesztőbizottság tagjai között szerepel dr. SZAKÁLY Sándor DSc. tagtársunk. Ezen az oldalon található továbbá a szerkesztők jegyzéke az elérhetőségeikkel, valamint a nyomda megnevezése, a lap ára, illetve elektronikus elérhetőségének a címe. Végezetül pedig a folyóirat elődeinek a felsorolását követően — mely szerint az előd újságok története a dualizmus időszakáig nyúlik vissza — a szerkesztők arról is tájékoztatják az olvasóközönséget, hogy a periodika az Európai Katonai Sajtószövetség tagja.

A hátsó borító belső oldalán HERMANN Róbert szerkesztésével készített „*Görgey Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848-1915.*” című a Zrínyi Kiadó által 2018-ban megjelentetett kötet recenziója található.

A 175 oldal terjedelmű folyóirat hasábjain még három kiadványról szóló ismertetővel találkozhat az olvasó:

- A 126. oldalon a szerkesztőség dr. BENKÓ Tibor vezérezredesnek a honvéd vezérkar főnökének „*A Magyar Honvédség 2015.*” című művéről szóló ismertetőjéből közöl részletet.

- A 177. oldalon az olvasók a Honvéd Vezérkar Tudományos Szakkönyvtár könyv ajánlójával ismerkedhetnek meg.

- A 165-167. oldalakon — dr. BODA József Ph.D. habil.doc. nyá. nb.vörgy. tudományos társaságunk tagja szerzőségével — szerepel BÉRES János által szerkesztett és MAGYAR István által lektorált „*Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok.*” című kötet recenziója. A könyv — mely 2018-ban a Zrínyi Kiadó gondozásával 304 oldal terjedelemmel jelent meg — szerzői a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat szakértői voltak.

Tudományos társaságunk tagságát és szimpatizánsainkat elsősorban nyilvánvalóan a „Hadtörténelem” rovatban közölt tanulmányok érdeklik. Az itt publikált alkotások a hadtörténelem érdekes epizódjaival ismertetik meg az olvasót:

- BALLA Tibor: A magyar csapatok szerepe az 1918. júniusi piavei offenzíva során. címmel publikált tanulmányt. Az alkotás hét fejezetben: „Az osztrák-magyar júniusi offenzíva előkészítése”, „A magyar kiegészítésű hadosztályok a júniusi offenzíva kezdetén”, „A magyar csapatok piavei átkelése a montellonál és az isonzo-hadsereg-nél”, „Harcok a hídfők kibővítéséért a Piave nyugati partján, az olasz ellentámadások elhárítása”, „A magyar csapatok visszavonulása a Piave keleti partjára”, „A magyar veszteségek”, „A vezetés tanulságai és következményei” mutatja be a piavei csatát. A szerző — a Piave menti támadást, amely az Osztrák-Magyar Monarchia hadereje utolsó jelentős offenzívájának bizonyult — megállapítja, hogy a jelentős emberáldozatot követelő harcok során felszínre kerültek a monarchiai haderő gyengéi, amelyek a csata elvesztéséhez vezettek. A tanulmány a „Montello-i harcok 1918. VI. 15-23.”, „A Piave-i közdelem 1918. VI. 15-23.” címmel két — a küzdő felek diszlokációját bemutató térképmellékletet is tartalmaz.

- MIHÓK Sándor: Hadikölcsön Magyarországon az I. világháború idején című alkotásában a harccselekmények magyarországi finanszírozásának a hátterét mutatja be. A szerző a témát „Nemzetközi kitekintés”, „Az I. világháborús magyar hadikölcsön kötvény-kibocsátás”, „A német és angol hadikötvények a világháború után”, „A magyar hadikölcsön kötvények sorsa a világháború után” fejezetekbe foglalva mutatta be, a művét pedig összegzéssel zárta. Az alkotásból kiderül, hogy a hadikölcsönök lehetőségével világszerte éltek, bár az alkalmazásukat illetően többféle felfogás érvényesült. A kezdetben jó befektetésnek tűnő kölcsönök azonban hosszú távon már — mivel a kibocsátó államok igyekeztek változtatni a feltételeken — kevésbé bizonyultak kedvezőnek. Különösen igaznak bizonyult ez a helyzet a vesztes országok esetében. A Magyar Királyság az I. világháború során összesen nyolc alkalommal több mint tizennyolcmilliárd korona értékben bocsátott ki hadikölcsönt. Az alkotás két illusztrációt is tartalmaz „Hadikölcsön jegyzésre buzdító szórólap” és „Hadiköl-

csön kötvény(1915)” címekekkel. A mű jegyzetapparátusában — amely sajnálatos módon nem mentes a világhálóra való hivatkozásoktól sem — tudományos társaságunk tagjának, BOTOS Jánosnak „A fizetőeszköz inflációja az I. világháború alatt és után 1914-1924.” című munkája is szerepel, amely a *Múltunk* folyóirat 2015/3. számában jelent meg. A szerző jegyzetapparátusában 34 hivatkozás formájában négy törvényre 10 tanulmányra egy lexikonra, egy levéltári és egy irattári forrásra, továbbá egy tudományos fokozatszerző disszertációra, valamint három könyvre, egy könyvrészletre, egy tankönyvre és végül a Magyar Távirati Iroda egy kiadványára hivatkozik.

–M. SZABÓ Miklós: *A prágai tavasz*” és *a katonai megszállás a magyar diplomáciai iratok tükrében (1968. május – október)* címmel jelentette meg írását. A szerző a periodikában két részből álló sorozat formájában publikálta művét. A CXLVI.évfolyam (2018) 4. számában a II. rész jelent meg. A szerző alapvetően a Hadilevéltár Magyar Néphadsereg „Zala-1968” gyűjteményben — mintegy 68 oldalban (dobozban) — fellelhető iratanyagra támaszkodva mutatja be a korabeli események diplomáciai vonatkozásait. A témakörben nemrég konferenciára is sor került a Nemzeti Közszerzői Egyetemen, amelynek a szervezésében és kivitelezésében tudományos társaságunk is részt vett az 1968-as bevonulás rendvédelem-történeti eseményeit vizsgáló szekció formájában. Bővebben lásd a 318. körlevelünkben. Az M. SZABÓ Miklós által készített tanulmány két illusztrációt is tartalmaz „Léva legfontosabb objektumai elfoglalásának terve” és „A Szlovákiában létrehozott magyar helyőrségek” címmel.

A *Honvédségi Szemle* legutóbbi száma — a hadtörténelmi alkotások mellett — több érdekes témát ismertet, amelyek számot tarthatnak a téma iránt fogékony szemlék érdeklődésére.

HADERŐSZERVEZÉS, -FEJLESZTÉS

Végh Ferenc ny. vezérezredes:

Honvédségünk a rendszerváltástól napjainkig (2.)

Farkas Adám főhadnagy:

Gondolatok az állam fegyveres védelmének lehetséges szabályozásfejlesztési irányairól
NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

Xie Shiyuan őrnagy:

Kihívások és kilátások – kínai szemmel

Nagy Imre őrmester:

Az afrikai fegyveres konfliktusok arculatának átalakulása napjainkban

VEZETÉS, FELKÉSZÍTÉS

Grécs György ezredes:

Egy katonai repülőter vegyes hasznosításának kérdései

Horváth Csongor alezredes:

Az adatgyűjtés-koordináló és felderítési követelmények menedzsmentje

Országné Faragó Éva alezredes:

A fizikaialkalmasság-vizsgálatok szabályozóinak áttekintése a változások tükrében

LOGISZTIKA

Szabados János József alezredes:

A Logisztikai Információs Rendszer szükségessége és fejlesztési lehetőségei a Magyar Honvédségben

Megyeri Lajos alezredes:

Az ország egységes távközlő hálózatának (OTH) igénybevétele katasztrófavédelemre
HADTÖRTENELEM

Balla Tibor alezredes:

A magyar csapatok szerepe az 1918. júniusi piavei offenzíva során

Mihók Sándor t. alezredes:

A hadikölcsön Magyarországon az első világháború idején

M.Szabó Miklós ny. altábornagy:

A „Prágai tavasz” és a katonai megszállás magyar diplomáciai iratok tükrében (1968. május–október) (2.)

Nemzeti rendvédelmünket is érintő gondolatokat vetett fel írásában FARKAS Ádám a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara Vezetőképző Intézete Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszékének tanársegéde a „Gondolatok az állam fegyveres védelmének lehetséges szabályozásfejlesztési irányairól” című cikkében. Az írásmű mondandójának egyik lényegi vonása, hogy az állam különböző alrendszeirenek merev szétválasztását oldani kellene — amely részlegesen már meg is valósult a migráns válság kapcsán — mivel az új kihívásokkal szemben eredményesen az állam komplex módon tud védekezni. Ezt a gondolatot az utóbbi években tudományos társaságunk által megjelentetett kiadványokban már több ízben kifejtettük mégpedig a polgári magyar állam rendvédelmi tapasztalatainak a taglalása által. A szerző nyilvánvalóan nem ismeri ezen írásműveket, mivel az általa használt terminológia — bár kétség kívül a téma jóindulatú megközelítését tükrözi — egészen egyedí. A szerző ugyanis „katonai karakterű” kifejezést használ. A korabeli terminológia azonban nem ez volt, hanem a „katonailag szervezett fegyveres őrtestület” és a „polgári fegyveres őrtestület”. Katonailag szervezett fegyveres őrtestület alatt azon szervezeteket értették, amelyek belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány tagjai pedig — függetlenül attól, hogy a testületük mely tárca irányítása alatt állt — a honvédelmi tárca kompetenciájába tartoztak. Ezen testületek személyi állománya katonai rendfokozatot viselt, a testületi tagokat pedig a katonákra általában vonatkozó jogosultságok megillették, a kötelezettségek pedig terhelték. Ezzel szemben a polgári fegyveres őrtestületek belső függelmi viszonyai hivatalnokiak voltak. Ezen szervezetek személyi állománya annak a tárcának a kompetenciájába tartozott, amely minisztérium a testületet irányította. A testületi tagok személyükben nem minősültek katonának, rájuk a katonákra általában érvényes jogosultságok és kötelezettségek nem vonatkoztak. A polgári fegyveres őrtestületek tagjai nem katonai, hanem testületi rendfokozatot viseltek. A polgári magyar állam időszakában a katonailag szervezett rendvédelmi testületek körébe tartozott: a Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945), a Magyar Királyi Folyamőrség (1920-1939), a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség (1912-1945), a Magyar

Királyi Koronaőrség (reorganizáció 1867-1945), a Magyar Királyi Nemesi Testőrség (reorganizáció 1867-1918), a Magyar Királyi Darabont Testőrség (1904-1918), a Magyar Királyi Testőrség (1919-1944), a Magyar Királyi Vámőrség (1920-1938), a Magyar Királyi Határőrség (1938-1939). Ezen időszakban polgári fegyveres testületek voltak a rendőrségek — azaz a dualizmus időszakában az önkormányzati rendőrségek és a három állami rendőrség (fővárosi rendőrség, határrendőrség, fiumei rendőrség) majd az államosított magyar rendőrség kezdetben Magyar Királyi Állami Rendőrség majd Magyar Királyi Rendőrség elnevezéssel — a Magyar Királyi Pénzügyőrség (1867-1945) és a Magyar Királyi Fegyőr testület 1867-1945.

Érdekes volt felfedezni, hogy az önkormányzati rendőrség ideája egyik magyarországi képviselőjének a szavai hogyan értelmeződnek át a szerző írásművének szöveggörnyezetében. FINSZTER Géza, mint a központi államhatalmi kompetenciák megrendezésének és ennek részeként az önkormányzati rendőrség eszméjének a szószólójaként vált közismertté. Nem állítom, hogy a szerző írásában fellelhető FINSZTER Gézától származó idézet a 21. jegyzetben pontatlan volna. Kétlem azonban, hogy az idézett alkotó „a polgári demokráciák legjobb hagyományain” a honvédség több irányú bevetetőségét értette volna. FINSZTER Géza munkásságát ugyanis végig kíséri a katonailag szervezett fegyveres őrtestület típussal szembeni ellenszenv. Állásfoglalását az sem befolyásolta, hogy ez a testület típus a nemzetközi és a magyar rendvédelem történetében is vitathatatlan eredményeket ért el. FINSZTER Géza is — mellőzve a korabeli szakmai terminológiát — egyedi jelzővel illeti írásában a katonailag szervezett fegyveres rendvédelmi őrtestületeket. Ezen szervezeteket „militáns” jelzővel illeti. Ezt a jelzőt azért nem tartom szerencsésnek, mert egyrészt felruházza az érintett testületeket olyan tulajdonságokkal is, amelyeknek sohasem voltak a birtokában. Másrészt pedig lekicsinylő jelzőként, az általa helytelennek tartott tulajdonságok gyűjtőfogalmaként használja a militáns jelzőt. Ez a hivatkozás nem teszi lehetővé, hogy az olvasók FARKAS Ádám írásában komolyan tekintsék a fegyveres szervezeteknek a jelenleginél komplexebb alkalmazása gondolatát, hiszen a szerző ennek igazolására olyan személyre hivatkozik, akinek a munkássága nem áll összhangban ezzel a gondolattal.

Összességében az olvasó a Magyar Honvédség központi folyóiratának jól sikerült számát veheti a kezébe, melynek olvasása során számos hasznos információval ismerkedhet meg.

A *Honvédségi Szemle* CXLVI. évfolyam (2018) 4.számát azoknak a figyelmébe ajánlom, akik érdeklődnek a hadtudomány iránt, illetve hazaszeretetőik nem tarpan meg a magyar nemzet védelmi harcainak a története előtt.

Nemzeti rendvédelem-történetünk feltárása és közkinccsé tételének elősegítése érdekében kifejtett tevékenységetekhez további eredményeket kívánok!

Budapest, 2018. XI. 22.

Dr. PARÁDI József
a társaság elnöke